

ЛИЛЈАНА МИТКОВСКА
со
ВЕРА БОШЕВСКА и ТОДЕ КАБРОВСКИ

ТАЈНАТА НА ЗБОРОВИТЕ

УЧЕБНИК ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ПРИ
МАКЕДОНСКИТЕ ЕТНИЧКИ УЧИЛИШТА
ВО НОВ ЈУЖЕН ВЕЛС - АВСТРАЛИЈА

СИДНЕЈ 1988

Издавач:

Македонско етничко училиште

„Климент Охридски“ - Рокдејл

Сиднеј – Австралија

Publisher:

Macedonian ethnic school

“Kliment Ohridski” - Rockdale

Sydney – Australia

Лилјана Митковска

Liljana Mitkovska

Вера Бошевска

Vera Bosevska

Тоде Кабровски

Tode Kabrovski

ТАЈНАТА НА ЗБОРОВИТЕ
учебник по македонски

THE SECRETS OF WORDS
Coursebook for Macedonian language

Уредник: Тоде Кабровски

Editor: Tode Kabrovski

Илустрации и корица:

Illustration and cover art:

This publication has been financially supported through the Ethnic Schools Grants Program,
N.S.W. Ministry for Education.

Copies may be made of this publication without prior reference to the copyright owners provided only that:

1. They are used for educational purposes
2. The source is acknowledged.

PREFACE

The book “The Secrets of Words” presents an introductory course in Macedonian language. It is intended to be used by students of Macedonian ethnical background living in Australia and who use Macedonian language to some degree in communicating with their families. The level of the difficulty of the language, the themes and the structure of the activities are aimed at children 7-10 years of age, studying Macedonian in ethnic or day schools.

AIMS

This book was written for students to:

1. Become more interested in Macedonian language,
2. Master the Macedonian alphabet in its printed form,
3. Develop reading-comprehension skills,
4. Develop and extend their vocabulary,
5. Develop an awareness of correct grammatical usage and structure,
6. Be introduced to some aspects of Macedonian culture and tradition, and
7. Be introduced to some expressions in Macedonian related to life in Australia.

APPROACH

1. Motivational methods and techniques were utilized in the writing of this book
2. The themes selected are based on children's interests and everyday experiences
3. Language development activities are appropriate for ability level, and
4. Vocabulary is developed and extended through listening, speaking, reading and – to a lesser degree – writing activities.

The book is composed of two sections:

PART I: In this part the printed letters of the alphabet are introduced in a sequential form. Each letter is consolidated through a variety of illustrated activities for reading and understanding. The activities are graded: starting from a single word to phrase, sentence, and whole text.

The vocabulary is carefully selected so that it represents concepts that are known to the children in the Macedonian languages. These concepts are further built on and developed throughout **PART I** and are extended in **PART II**.

Besides vocabulary development the exercises contain simple grammatical structures. The units in **PART I** are organized around the letters presented and words that contain those letters. Even so, from the very beginning, each unit revolves around a central theme. In the early units the themes are presented in the form of illustrations and are intended to be used for oral work. In later stages texts and written activities are based on the core theme.

The end of **PART I** is dedicated to reinforcing the alphabet and contains activities for revising and consolidating the alphabetical order to the letters.

PART II: This part aims to consolidate reading as well as review and extend the development of vocabulary and structures presented in **PART I**.

This section contains 9 units – each consisting of a reading passage (stories, extracts from diaries, letters or dialogues), comprehension activities, exercises for enrichment of vocabulary and grammatical structures.

At the end of the book, for each unit there is a page of evaluation exercises that may be used at the end of each lesson or for homework.

All activities and exercises in the book are presented with instructions as their intended usage. In the beginning these are in English. The purpose of this is to simplify the task for the older students. Later on, as

the students become more competent with the language, there is a gradual movement to instructions in Macedonian.

However, in both cases the instructions are intended for the teacher. A great part of the activities both in **PART I** and **PART II** may be worked through twice: first orally and afterwards with written activities. A large number of the activities may be used for further activities such as oral language practice in pairs or in groups.

The language content in “The Secrets of Words” has a spiral development: starting from concepts known to the children (vocabulary and structures), gradually and systematically concepts are built upon, revised and extended. For this reason, this text is not to be thought of simply as a text for introducing the alphabet, but as a complete language course that will assist children to preserve and extend the Macedonian language. Furthermore, it is hoped that it will motivate children to study the Macedonian language, history and culture beyond the beginning level.

ПРЕДГОВОР

Книгата „ТАЈНАТА НА ЗБОРОВИТЕ“ претставува почетен курс за македонски јазик и е наменета за ученици од македонско потекло во Австралија кои со своето семејство го зборуваат македонскиот јазик во помала или во поголема мерка.

Според нивото на јазикот, темите и структурата на активностите книгата може да се користи со ученици на возраст од 7-10 години било ве етничките или редовните училишта.

При составувањето на книгата ги имавме в предвид следните цели:

1. Поттикнување на интересот кај децата за македонски јазик со користење средства и методи што ќе го привлечат вниманието на учениците, теми коишто им се познати и блиски и едноставни активности прилагодени кон нивните интереси и способности.
2. Совладување на македонската азбука /печатни букви/ и читање со разбирање.
3. Развивање на вокабуларот кај учениците преку активности за слушање, зборување, читање и во помала мерка, пишување.
4. Запознавање на учениците со некои аспекти од македонската култура и традиции. Исто така, запознавање со изразите на македонски јазик за поими и содржини поврзани со животот во Австралија.

Книгата е составена од два дела:

ПРВ ДЕЛ: Во овој дел постапно се воведуваат печатните букви од македонската азбука и се увежбуваат преку илустрирани активности за читање и разбирање. Активностите се градирано од ниво на збор, фраза, реченица до текст со задачи за разбирање. Вокабуларот е внимателно одбран така што презентира поими кои им се познати на децата и за кои постои поголема веројатност дека ги слушнале и на македонски јазик. Од таа појдовна точка вокабуларот низ целиот ПРВ ДЕЛ /продолжувајќи и во ВТОРИОТ ДЕЛ/ системски се надградува. Покрај тоа застапени се и задачи за основните граматички структури. Лекциите во првиот дел се организирани околу буквите што се воведуваат и зборовите што ги содржат тие букви. Сепак од самиот почеток во секоја лекција се одвојува по една тема на која и се посветува поголемо внимание.

Во почетните лекции темите се презентирани преку слики наменети за усна обработка, а подоцна и со текстови и други пишувани активности.

Крајот од првиот дел е посветен на азбуката и содржи активности за повторување на буквите и за учење по ред.

ВТОР ДЕЛ: Овој дел има за цел вежбање на читањето како и повторување и развивање на вокабуларот и структурите презентирани во ПРВИОТ ДЕЛ. Тој содржи девет лекции составени од: текст за читање / кој може да биде приказна, извадок од дневник, писмо или дијалог, / активности за разбирање, за вежбање на вокабуларот и за граматичките структури. На крајот на книгата за секоја од овие девет лекции има по една страна задачи за проверување и повторување.

Сите овие активности и задачи во книгата се проследени со инструкции за начинот на обработка. Во почетокот тие се на англиски јазик, што има за цел да ја олесни работата со поголемите ученици, а потоа со воведувањето на поголем број букви, инструкциите се почесто се даваат на македонски јазик, сепак, и во двата случаја, тие се главно наменети за наставникот.

Повеќето од активностите и во ПРВИОТ и во ВТОРИОТ ДЕЛ може да се работат два пати: прво усно, а потоа писмено на часот или за домашна работа. Голем број од овие активности може да се искористат за понатамошна работа, особено за усно вежбање во парови или во групи.

Јазичниот материјал во книгата „ТАЈНАТА НА ЗБОРОВИТЕ“ е спирално организиран. Почнувајќи од она што им е познато на учениците, вокабуларот и структурите постепено и систематски се надградуваат и повторуваат. Затоа оваа книга не треба да се сфати само како буквар за изучување на буквите, туку како комплетен јазичен курс којшто ќе им помогне на учениците да го зачуваат и развиваат македонскиот јазик. Покрај тоа, се надеваме дека таа ќе ги мотивира за натамошно изучување на македонскиот јазик, историја и култура.

ТАЈНАТА НА ЗБОРОВИТЕ

ВТОР ДЕЛ	ТЕМИ	ГРАМАТИЧКИ СТРУКТУРИ
1. Од дневникот на Весна	Училиште	негов , а , о , - и нејзин , а , о , - и нивн , а , о , - и
2. Каде да си играме	Куќа – соби – мебел	Глагол „сум“ сегашно време
3. Трка	Животни – домашни и диви	Именки – множина
4. Штурецот и мравката	Месеци и годишни времиња Чувства	Глагол „сум“ минато време
5. Борче и Цветко	Делови на денот Броеви – десетки	Сегашно време
6. Што имаш за ручек	Храна Вкус	Именки /множина/
7. Несрекен ден	Делови на телото	Минато време
8. Писмо	Транспорт Семејни односи	Сегашно, идно и минато време
9. Австралиските животни	Животни Делови на телото	Придавки Може /знае

Втор дел

ЧИТАЊЕ И ПИШУВАЊЕ

1 ОД ДНЕВНИКОТ НА ВЕСНА

среда, 21.август

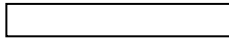
Денес во нашето училиште имаше отворен ден за родителите. Ние со учителката ја средивме нашата училница. На сидовите наредивме наши слики и приказни.

Татко ми дојде да ја види мојата училница. Многу други родители дојдоа. Сите клупи беа убаво средени. Само на една клупа имаше растурено тетратки, книги, моливи, боици и други работи.

„Чија е онаа клупа?“ – праша татко ми.

„На Тони,“ - одговоривме сите во еден глас. „Неговите работи се секогаш растурени.“

И ПРОЧИТАЈТЕ ГО ЧЕТИВОТО И НАПРАВЕТЕ ВО НЕГО ШТО ВИ КАЖУВААТ ОВИЕ РЕЧЕНИЦИ.

1. Нацртајте околу зборовите што кажуваат што имаше денес во училиштето на Весна.
2. Нацртајте околу зборовите што кажуваат кој ја средуваше училницата.
3. Нацртајте околу зборовите што кажуваат што ставија на сидовите.
4. Нацртајте линија под зборот што кажува чија клупа не беше суредена.

II ПОПРАВЕТЕ ГИ ОВИЕ РЕЧЕНИЦИ:

1. Во четврток беше отворен ден за родителите.

2. Мајка и на Весна дојде во училиштето.

3. Работите на Тони се секогаш суредени.

III ОВА Е УЧИЛНИЦАТА НА ВЕСНА

Поврзете ги зборовите со сликите:

бришач

врата

табла

прозорец

креда

клавир

клуча

IV ШТО ИМА ВО ЧАНТАТА?

а) Составете ги зборовите и нацртајте:

мо	ратка
пен	ци
кни	лив
тет	ма
гу	кало
бои	нир
ле	га

б) Што правиме со тие работи?

Пишуваме со молив и _____

Цртаме со _____

Боиме со _____

Бришеме со _____

V ИЗВИНУВАЊЕ, ЗАМОЛУВАЊЕ

Прочитајте ги разговорите и направете и вие слични разговори.

Гоце: Добар ден! Се извинувам што задоцнив.

Учителот: Што се случило, Гоце? Зошто не дојде на време?

Гоце: Сестра ми е болна и мајка ми не можеше да ме донесе.

Учителот: Добро, Гоце, оди на место.

Мирјана: Извинете учителке, може ли да се напијам вода, ве молам?

Учителката: Добро, Маријана, но друг пат пиј вода на одморот.

Мирјана: Благодарам учителке!

VI а) ОВА Е КЛУПАТА НА ТОНИ

1. Каде е неговата тетратка?

Неговата тетратка е на клупата.

2. Каде е неговиот молив?

3. Каде е неговото пенкало

4. Каде се неговите боички?

б) Ова е клупата на Соња. Нацртајте. Кажете му на другарчето да нацрта исто.

1. Каде е нејзината тетратка ?

Нејзината тетратка е под клупата.

2. Каде е нејзиниот молив?

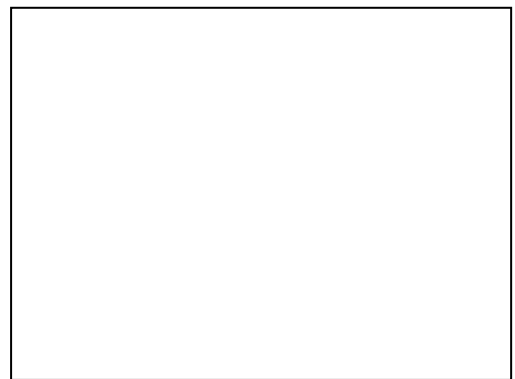
Нејзиниот молив е во фијоката.

3. Каде е нејзиното пенкало?

Нејзиното пенкало е на клупата.

5. Каде се нејзините боици?

Нејзините боици се до тетратката под клупата.

в) Напиши каде се твоите работи.

2 КАДЕ ДА СИ ИГРАМЕ ТРКА

Весна и Боби си играа во кујната. Татко им и мајка им правеа вечера во кујната. Тие им рекоа: „Деца, одете во дневната соба.“ Таму дедо им гледаше телевизија.

„Деца, ми пречите. Ве молам одете во вашата соба,”- им рече тој.

Весна и Боби си ги собраа играчките и отидоа во детската соба. Таму сестра им Мира ја пишуваше домашната задача.

„Ми пречите.”- се налути таа. “Играјте си на друго место.”

Во седум часот вечерата беше готова. Весна и Боби ги немаше. „Каде се?” се прашуваа сите.

Весна и Боби си играа во бањата.

I а) Што правеа сите во фамилијата на Весна и на Боби?

Прочитајте во приказната и дополнете ги речениците:

1. Мајка им и татко им беа во кујната.

Тие _____

2. Дедо им беше во дневната соба.

Тој _____

3. Сестар им беше во детската соба.

Таа _____

б) Завршете ги речениците:

Прво Весна и Боби си играа во кујната.

Потоа отидоа во _____

Од таму отидоа во _____

Од таму отидоа во _____

Најпосле Весна и Боби си играа во _____

в) Напишете што правите вие и вашата фамилија во:

КУЈНАТА _____ Во кујната правиме јадење.

ДНЕВНАТА _____

СОБА _____

ДЕТСКАТА СОБА _____

БАЊАТА _____

II НОВА КУЌА

Поврзете ги зборовите со сликите:

шифоњер

фотелја

вазна

телевизор

килим

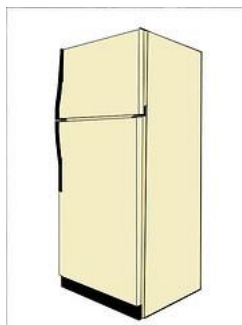
фрижидер

кревет

перница

шпорет

чини

Фамилијата Петровски имаат нова куќа .

Каде ќе ги стават овие работи?

ДНЕВНА СОБА

КУЃНА

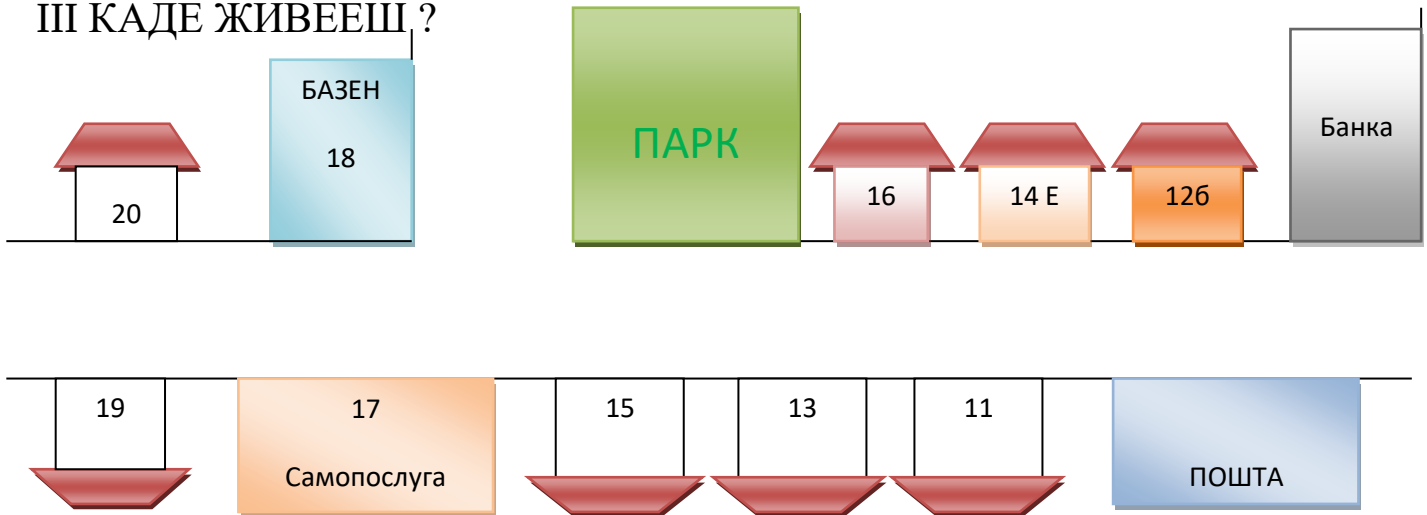
СПАЛНА

килим

фрижидер

кревет

III КАДЕ ЖИВЕЕШ ?

А: Дали знаеш каде живее Томе?

Б: Томе живее на улица "Гоце Делчев"

број 20 , блиску до базенот.

Сега вие прашувајте и одговарајте :

Соња живее во број 16.

Владо и Миле живеат

Борче живее во број 15.

во број 12.

Цветко живее во број 11.

Весна и Кире живеат во

Број 19.

Каде живееш ТИ?

Јас живеам на улица _____

Број _____ , близу до _____

V Поврзете ги сликите со речениците :

Јас и Кате сме на плажа.

Ние си играме во песокот

Томе е на базен.

Тој плива.

Баба ми и Дедо ми се во паркот.

Тие се шетаат .

Свонко е во зоолошката градина.

Тој ги гледа слоновите.

Јас сум во циркус.

Јас јадам сладолед.

IV Завршете ги зборовите:

11 одинаесет

16 шес _ _ _ _ _

12 дванаесет

17 седум _ _ _ _ _

13 три _ _ _ _ _

18 осум _ _ _ _ _

14 четири _ _ _ _ _

19 девет _ _ _ _ _

15 пет _ _ _ _ _

20 дваесет

3 ТРКА

Зајакот ѝ се смее на желката дека оди многу полека.

“Ајде да се тркаме!”- му рекла желката.

“Добро,штом сакаш,”- рекол зајакот.

Другиот ден се собрале сите животни од шумата да ја гледаат трката.

Зајакот трчал брзо.Желката останала далеку зад него.

Зајакот легнал да се ормори.Така тој заспал и желката го поминала.

Кога се разбудил зајакот потрчал брзо, ама веќе било доцна.Желката стигнала прва.Желката победила.

I а) Прочитајте ја приказната и ставете броеви 1, 2, 3 и 4 кај сликите:

б)Напишете по една реченица за секоја слика:

II ДОМАШНИ ЖИВОТНИ

а) Најдете ги зборовите за овие животни со скривалката и напишете ги под сликите:

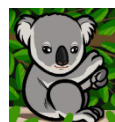
б	в	с	л	о	н	о	к	п
р	к	р	а	в	а	с	у	т
ќ	о	у	в	ф	м	а	ч	е
х	к	ц	п	р	а	с	е	о
к	о	а	л	а	ј	ч	ц	в
о	ш	а	ѓ	е	м	с	в	ц
њ	к	д	з	и	у	г	ј	а
ж	а	љ	к	е	н	г	у	р

1. Прасе 2. _____ 3. _____

4. _____ 5. _____ 6. _____

7. _____ 8. _____ 9. _____

10. _____ 11. _____ 12. _____

б) Кои од овие животни се домашни, а кои се диви?

Напишете ги во која група спаѓаат:

ДОМАШНИ ЖИВОТНИ	ДИВИ ЖИВОТНИ
прасе	мајмун

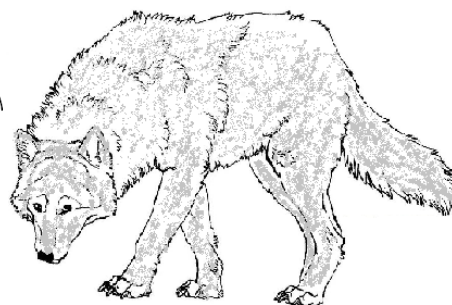
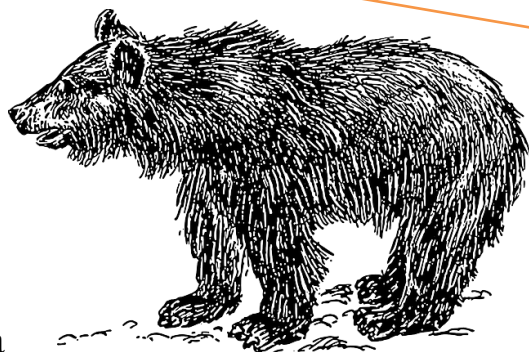
III

ДИВИ ЖИВОТНИ ВО МАКЕДОНИЈА

Поврзете ги зборовите со сликите:

ВОЛК

ЛИСИЦА

МЕЧКА

ВЕРВЕРИЧКА

ЕЖ

СРНА

ЗАЈАК

IV АЈДЕ ДА ЗБОРУВАМЕ!

Поврзете ги разговорите и потоа продолжете ги усно во парови.

1. Ајде да се тркаме	а) Да, благодарам.
2. Сакаш ли чоколадо	б) Добро, штом сакаш.
3. Сакаш ли да играш со нас	в) Немам рекет.
4. Доцна е. Ајде да си одиме!	г) Сакам. Што играте?
5. Дојди да играш тенис со нас!	д) Да, скоро е десет саатот.

V ЖИВОТНИТЕ НА ТРКА

Кучето е прво.

Зајакот е втор.

Кенгурот е трет.

Лисисцата е четврта.

Лавот е петти.

Мечката е шеста.

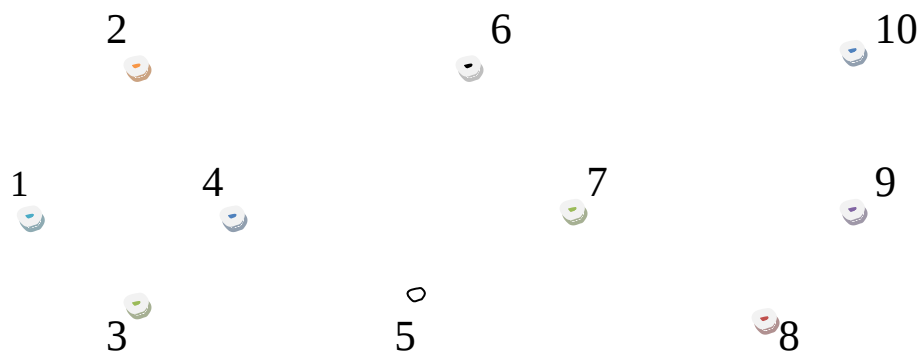
Мачката е седма.

Кокошката е осма.

Желката е деветта.

Ежот е десетти.

К
Р
А
Ј

С
Т
А
Р
Т

Исечете ги сликите од животните и залепете ги на трката како што се по ред.

Како велиме за повеќе?

прасе

прасиња

овца

овци

коњ

слон

маче

крава

волк

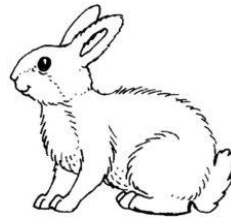
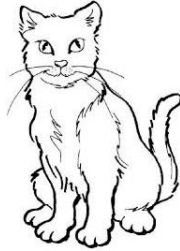
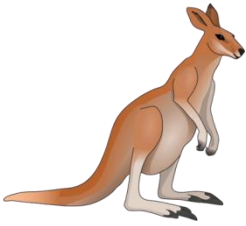
лав

зајак

еж

дете

дрво

4 ШТУРЕЦОТ И МРАВКАТА

Минатото лето беше

Многу топло.Мравката работеше

Во полето по цел ден.Таа собираще

Храна за зимата.Штурецот свиреше

На виолината и пееше.Тој се веселеше

Цело лето.

Но дојде зимата.Беше многу

Студено.Паќаше снег и дуваше силен

ветер.На штурецот му студеше и беше

многу гладен.Тој отиде кај мравката.

“Гладен сум.Те молам дај ми малку

храна,”-молеше штурецот.

“Додека јас работев ти се веселеше,”-му

Рече мравката.”Оди и сега свери во

полето.”

Мравката ја затвори вратата и си

Влезе во топлата куќа.Штурецот си

замина тажен и гладен.

И ИСЕЧЕТЕ ГИ СЛИКИТЕ И ЗАЛЕПЕТЕ

ГИ КАДЕ ИМ Е МЕСТОТО.

II а) Дополнете ги речениците.Зборовите што ви требаат ќе ги најдете во приказната.

1. Цело лето мравката собираще _____ во зимата.
2. Штурецот пееше,свиреше и се _____ .
3. Кога дојде зимата на штурецот му _____ и беше многу _____ .

б) Најдете ги во приказната зборовите што ги опишуваат овие именки:

лето _____

штурецот _____

ветер _____

кука _____

III Одберете го точниот збор:

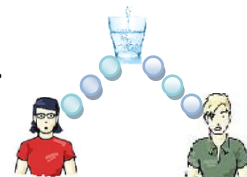
1. Тој што игра и пее е _____ .
(вреден/ тажен / **весел**)

2. Тој што работи многу е _____ .
(тажен/вреден/студен)

3. На тој што му се пие вода е _____ .
(весел/гладен/жеден)

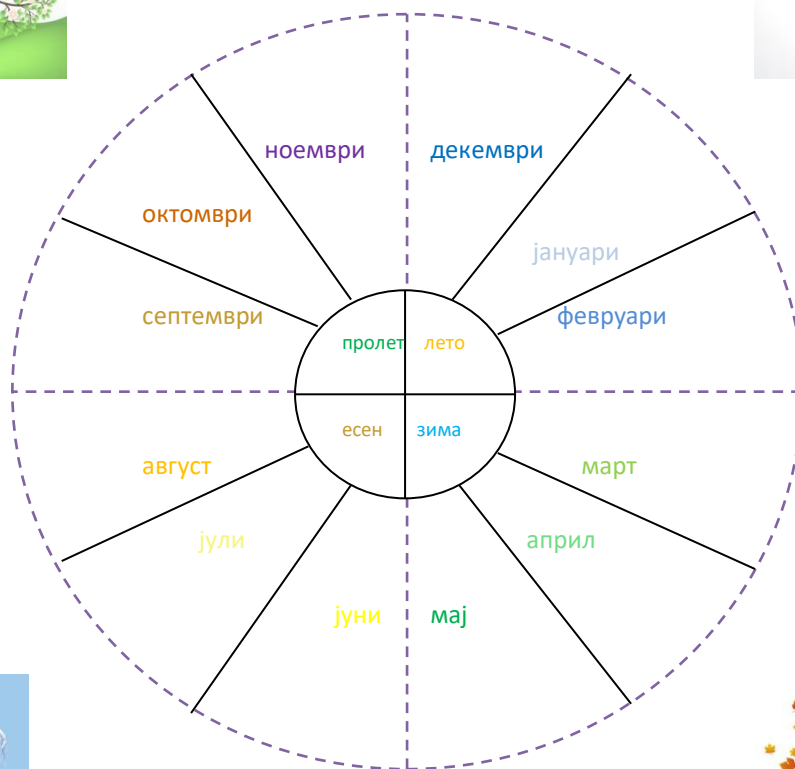
4. Тој што плаче е _____ .
(тажен/гладен/жеден)

5. Тој што не сака да работи е _____ .
(силен/мрзлив/вреден)

МЕСЕЦИ И ГОДШНИ ВРЕМИЊА

а) Напишете ги месеците на линиите:

Првиот месец е _____ Седмиот месец е _____

Вториот месец е _____ Осмиот месец е _____

Третиот месец е _____ Деветтиот месец е _____

Четвртиот месец е _____ Десеттиот месец е _____

Петтиот месец е _____ Единаесеттиот месец е _____

Шетиот месец е _____ Дванаесеттиот месец е _____

б) Најдете ги месеците и годишните времиња:

а	в	г	у	с	т	е	с	е	н
п	р	о	л	е	т	ј	м	а	ј
р	б	с	м	д	н	у	а	ј	а
и	т	к	л	е	о	л	р	у	н
л	р	а	е	к	е	и	т	н	у
с	е	п	т	е	м	в	р	и	а
о	к	т	о	м	в	р	и	о	р
х	н	ф	е	в	р	у	а	р	и
з	и	м	а	р	и	л	т	п	б
а	н	ц	в	и	а	ж	п	м	г

V Напишете ги испуштените зборови:

БЕВ БЕШЕ БЕВМЕ БЕА

Соња: Јас бев во Бризбејн минатото лето.

Весна: Јас и брат ми _____ во Мелбурн кај тетка ми.

Соња: Каде _____ ти, Љупчо?

Љупчо: Јас _____ во Перт кај чичко ми, брат ми

_____ во Аделаид, а мајка ми и татко ми

_____ во Македонија.

5 БОРЧЕ И ЦВЕТКО

Борче и Цветко се другари. Но тие се многу различни.

Борче секое утро станува на време. Бргу си ги мие рацете и лицето, се облекува и се чешла. По појадокот тој не заборава да си ги мие забите.	
Цветко не сака да станува рано. Потоа нема време да се мие и секогаш заборава да се чешла. Тој никогаш не знае каде му е чантата. А таа, фрлена во некој агол, молчи, не се кажува. Затоа Цветко често доцни на училиште.	

I Кои од овие зборови можеме да ги кажеме за Борче, а кои за Цветко. Напишете ги под имињата:

	<u>Борче</u>	<u>Цветко</u>
цврст		
вреден	<u>вреден</u>	<u>мрзлив</u>
бушав	<u> </u>	<u> </u>
немиен	<u> </u>	<u> </u>
нечист		
мрзлив		
измиен		
исчешлан		

II ШТО ПРАВИМЕ НАУТРО

а) Што прави Борче наутро?

Дополнете ги испуштените зборови. Ќе ги најдете во четивото.

Во 7:30 Борче станува .

Во 7:40 тој _____ и потоа _____ .

Во 8:10 Борче _____ и после појадокот
секогаш _____ .

б) Што правиш ти наутро?

По кој ред ги правите овие работи наутро?

ставете броеви:

☐

Јас појадувам.

☐

Си го мијам лицето.

☒

Јас станувам во _____ часот.

☐

Се облекувам.

☐

Си го местам креветот.

☐

Се чешлам.

☐

Си ги мијам забите.

☐

Јас одам на училиште во _____ часот.

III БРОЕВИ

а) Напишете ги броевите со зборови:

20	30	40	дваесет
<u>дваесет</u>	<u> </u>	<u> </u>	педесет
50	60	70	осумдесет
<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	триесет
80	90	100	сто
<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	шеесет
			деведесет
			седумдесет
			четириесет

б) Да го испитаме саатот

голема стрелка

мала стрелка

в) Напишете ги броевите со зборови:

1. Еден саат има ш е е с е т минути.
2. Една минута има секунди.
3. Половина саат има минути.
4. Од 12 до 1 има п е т минути.
5. Од 12 до 2 има минути.
6. Од 12 до 4 има минути.
7. Од 12 до 8 има минути.
8. Од 12 до 10 има минути.

IV ДЕЛОВИ НА ДЕНОТ

Кога сонцето ќе изгрее велиме дека е **УТРО**. Тогаш сите стануваат и си велат “**ДОБРО УТРО**”. Кога јадеме наутро тоа е **ПОЈАДОК**. Наутро луѓето одат на работа, а децата на училиште.

На **ПЛАДНЕ** е високо над небото. Тогаш е токму дванаесет саатот.

Времето од утро до пладне се вика **ПРЕТПЛАДНЕ**. После 12:00 е **ПОПЛАДНЕ**. Тогаш имаме **РУЧЕК**. Ако се вратиме дома попладне велиме “**ДОБАР ДЕН**”.

Кога ќе зајде велиме дека е **ВЕЧЕР**. Тогаш луѓето си велат “**ДОБРОВЕЧЕР**”. Навечер имаме **ВЕЧЕРА**.

Ноќе е темно и на небото има и   .

Луѓето си велат “**ДОБРА НОЌ**” и одат да спијат.

а) Кога велиме дека е : утро , пладне, претпладне, попладне, вечер и ноќ? _____

б) Пополнете ја табелата:

	поздравуваме	Јадеме
Наутро	Добро утро	Појадок
Попладне		
Навечер		

6 ШТО ИМАШ ЗА РУЧЕК

Весна: Леле колку сум гладна!

Соња: И јас.Што имаш денес за ручек?

Весна: Сендвич со сирење и домат и чоколадо.А ти?

Соња: Јас имам сендвич со месо од кокошка и банана.

Сашо: М м м ...Јас многу сакам месо од кокошка.

Весна: Јас повеќе сакам салама.

Сашо: А јас најмногу сакам сендвичи со месо,сирење,домати и кисели краставички.Како оние.

Соња:Леле Сашо колку сендвичи имаш!

Можеш ли сите да ги изедеш?

Сашо:Зошто да не?Што се за мене три сендвичи?

Јас можам и пет да изедам.

I Одберете го точниот збор:

1. Весна и Соња се многу (гладни /жедни).
2. Весна има за ручек сендвич и (бомбони / чоколадо).
3. Соња има за ручек сендвич и(јаболко/банана).
4. Весна сака(салама / риба) повеќе отколку месо од кокошка.
5. Саша има (три / пет) сендвичи.

б) Нацртајте што имаат Весна, Сашо и Соња за ручек.

Потоа нацртајте што имате вие за ручек.

Весна	Соња
Сашо	ЈАС

в) Напишете за вас:

1. Каков сендвич сакаш ти најмногу?

Јас најмногу сакам сендвич со

2. Колку сендвичи можеш да изедеш ти ?

Јас можам да изедам _____ сендвичи

II ХРАНА

Јаболко

слатк__

бан__на

чокол__до

р_ба

крастав_ца

т_ртамес_

мес_

ј_јаце

бомб_ни

млек_

слад_лед

ч_пси

с_к

мазн_к

д_мат

к_кошка

с_рење

сал_ма

а) Дополнете ги зборовите и нацртајте мала слика.

б) Напишете ги зборовите по азбучен ред во тетратките.

III ВКУС

кисело

благо

солено

горчливо

луто

Дали е точно ?

Напишете ДА или НЕ:

1. Млекото е солено. _____ 5. Доматот е лут. _____

2. Јаболкото е кисело. _____ 6. Лимонот е кисел. _____

3. Краставица е кисела. _____ 7. Чипсите се горличливи. _____

4. Тортата е блага. _____ 8. Бомбоните се благи. _____

IV ОВОШЈЕ И ЗЕЛЕНЧУК

а) Поврзете ги зборовите со сликите:

ОВОШЈЕ	круша	грозје	компир	грав	ЗЕЛЕНЧУК
слива					пиперка
праска					зелка
портокал					морков
лимон					тиква
	јаболко	краставица	домат		
	јагода	банана	кромид		

б) Напишете каква боја се овие плодови:

- Сливата е сина.
- Крушата е _____.
- Компирот е _____.
- Гравот е _____.
- Грозјето е _____.
- Тиквата е _____.

в) Како ќе кажеме за повеќе?

	домат	<u>домати</u>			сок	_____	
	круша	_____			јаболко	_____	
	морков	_____			јајце	_____	

7 НЕСРЕЌЕН ДЕН

Вчера беше мојот несреќен ден.

Утрото кога сечев леб, си го пресеков прстот.

Потоа кога одев на училиште, се сопнав и паднав. Коленото многу ме болеше.

На одморот за ручек се судривме со Диме. Сега имам цумка на главата.

Кога се вратив дома си ги фатив прстите на вратата. Тоа многу ме болеше и јас викав силно.

Вечерта мајка ми ми рече: Оди во твојата соба и одмори се.

Денес не треба да пишуваш домашна работа.

I а) По кој редослед се случија овие работи?

Ставете број:

Сашо си ги фати прстите на вратата.

Сашо се сопна и падна.

Сашо си го пресече прстот.

Сашо се судри со Диме.

б) Што го болеше Сашо вчера?

раката

коленото

окото

главата

ушите

прстите

в) Што му рече мајка му на Сашо вечерта?

Најдете ги зборовите во приказната и подцртајте ги.

г) Ставете ги овие зборови каде што треба:

ПОПЛАДНЕ УТРО ПЛАДНЕ НОЌ ПРЕТПЛАДНЕ ВЕЧЕР

1.Кога изгрева сонцето тогаш е _____ .

2.Токму во 12:00 саатот е _____

3.Пред 12:00 саатот е _____ .

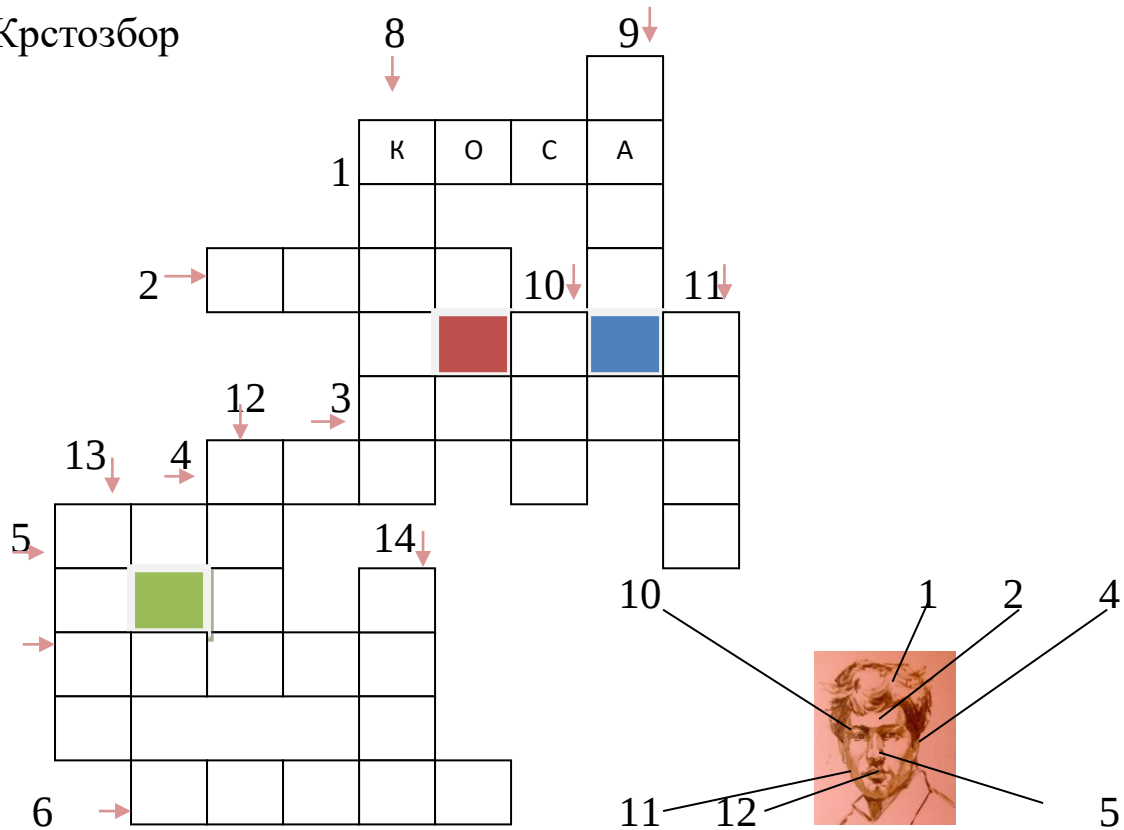
4.После 12:00 саатот е _____ .

5.Кога ќе зајде сонцето тогаш е _____ .

6.Кога ќе се стемни тогаш е _____ .

II ДЕЛОВИ НА ТЕЛОТО

а) Крстозбор

коса	око	лице	уста	нос	уво	чело
глава	рака	нога	лакт	колено	прсти	нокти

б) Одберете го точниот збор:

1. Со носот дишеме и _____ мирисаме _____ .
2. Со ушите _____ .
3. Со очите _____ .
4. Со устата јадеме и _____ .
5. Со нозете _____ .
6. Со рацете _____ .

слушаме
фаќаме
зборуваме
мирисаме
гледаме
одиме

в)Како велиме за повеќе?

око _____очи_____

уво _____

рака _____

нога _____

прст _____

заб _____

III ВЧЕРА ДЕНЕС УТРЕ: Денес е понеделник ; Вчера беше недела;
Утре ќе биде вторник.

а) Напишете вчера, денес или утре:

_____ грее сонце.

_____ ќе дува ветер.

_____ врнеше дожд.

б)Напишете за времето и нацртајте:

денес _____

вчера _____

утре _____

8 ПИСМО

20.мај

Здраво мамо и тате,

Ние сме сега во село кај баба Донка. Тука сме веќе една недела. Пред тоа бевме во Битола кај тетка Вера. Таа не чекаше на станицата. Од Белград до Битола дојдовме со воз.

Патувањето со авион беше убаво. Јас и дедо си зборувавме, а баба спиеше. Гледавме и еден филм.

Овде е многу убаво. Ние сакаме да ја видиме цела Македонија. Утре вујко Љупчо ќе не носи во Охрид. После ќе одиме во Скопје кај чичко Перо и стрина Мира. Од таму ќе ви пишеме пак.

Многу поздрав на сите во Сиднеј.

Весна

I а) Прочитајте го писмото и одговорете на прашањата:

1. Каде е Весна сега?

2. Каде беше пред тоа?

3. Каде ќе оди после?

б) Дали е точно? Напишете ДА или НЕ:

1. Весна го напиша писмото во Македонија. _____

2. Таа отиде на одмор со мајка и ѝ со татко ѝ. _____

3. Патувањето со авион беше интересно. _____

4. Во авион Весна спиеше цело време. _____

5. Од Скопје до Битола патуваа со кола. _____
6. Во Битола никој не ги чекаше. _____
7. На Весна и се допаѓа во Македонија. _____

Ова е картата на Република Македонија.

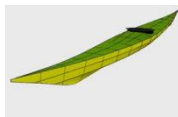
*Кои други места во Македонија ги знаеш? Напиши ги!

*Од каде се твоите родители? Прашај ги и напиши на картата.

II а) Поврзете ги зборовите со сликите:

хеликоптер авион автобус воз камион чамец

брод кола велосипед цип мотор ракета трактор

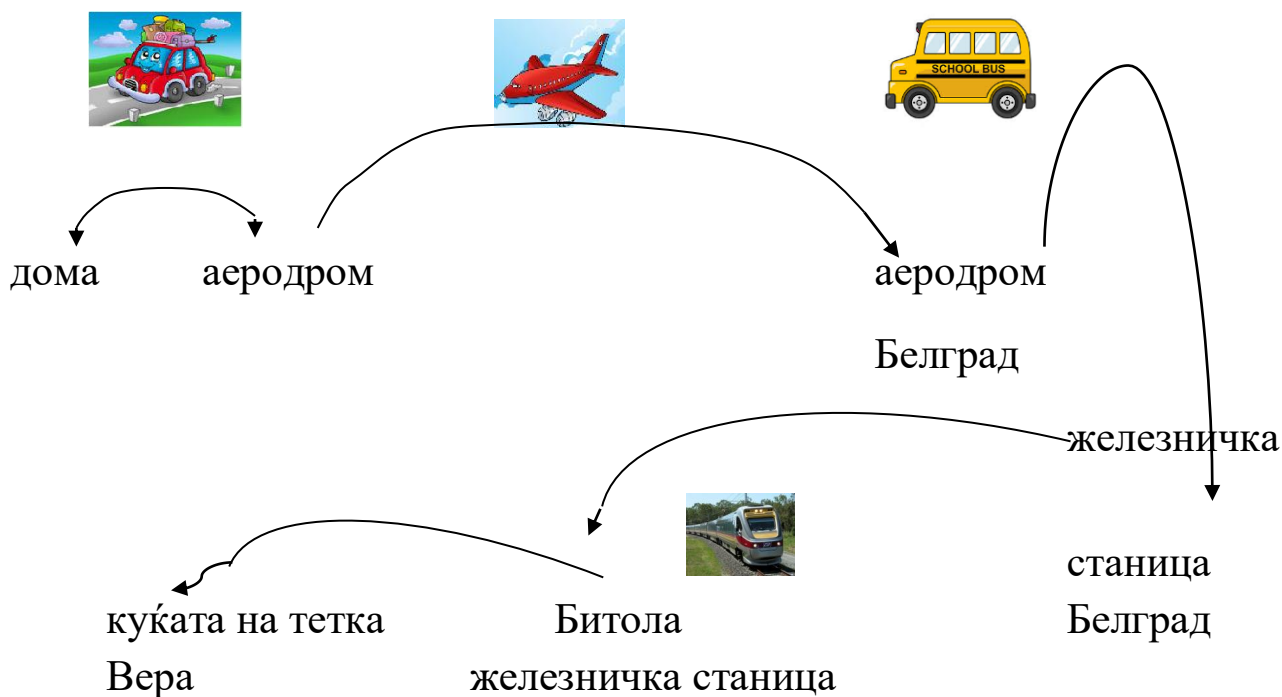
б) групирајте ги возилата во три групи:

по вода	по земја	по воздух

III Со што патуваше Весна?

Погледнете ја сликата и напишете:

1. Од дома до аеродром во Сиднеј отидоа со кола .
2. Од Сиднеј до Белград патуваа со _____ .
3. Од аеродромот во Белград до железничката станица отидоа со _____ .
4. Од Белград до Битола патуваа со _____ .
5. Од железничката станица до куќата на тетка Ѓ отидоа со _____ .

IV ПОГОДЕТЕ ШТО СУМ!

Јас немам крила, ама летам. Можам да застамам кадешто сакам.

Авион

Хеликоптер

Имам големи тркала. Јас одам по патот и носам многу работи во мојата приколка.

камион/автобус

Имам две тркала. Не ми треба бензин. Можам да те носам и таму каде што нема пат.

мотор/велосипед

Јас одам по вода. Можам да патувам далеку. Носам многу патници преку мориња и океани.

брод/чамец

Јас не можам да одам по обичен пат. Моите тркала одат само по шини.

Воз/трактор

V Напишете ги испуштените зборови:

ПАТ

ПАТУВА

ПАТНИЦИ

Ова е главниот _____ за Сиднеј.

Автобусот оди по него секој ден. Тој носи многу _____. Татко ми често _____ со автобусот за Мелбурн. И јас сакам еднаш да

_____ со него.

СЕКОЕ ПАТУВАЊЕ НОВО ДОЖИВУВАЊЕ

Патував,патував еднаш со воз

И видов, видов еден голем мост.

Секое патување ново доживување,

Секое патување ново доживување.

Патував, патував со авион

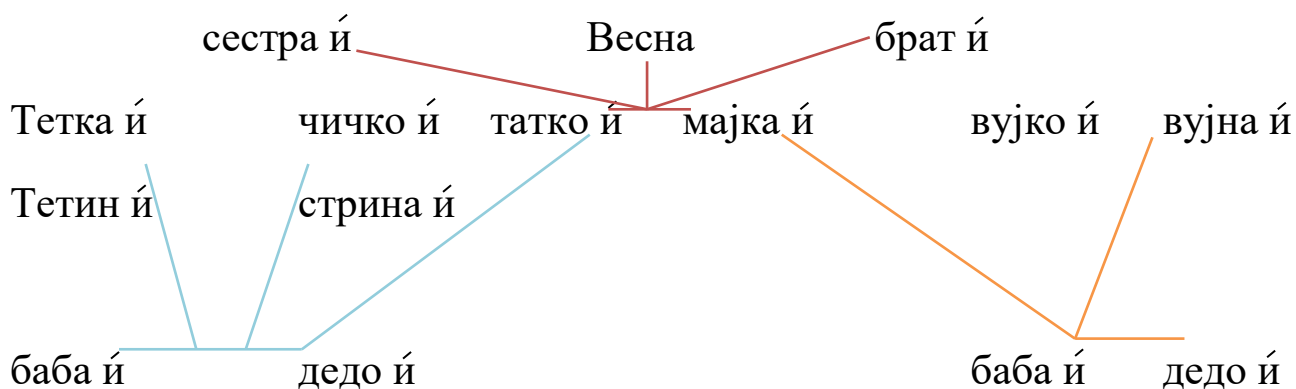
И видов, видов еден голем слон.

Секое патување ново доживување,

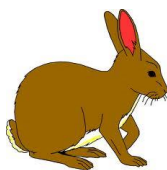
Секое патување ново доживување.

*Продолжете ја песничката.

VI ФАМИЛИЈАРНО ДРВО

9 АВСТРАЛИСКИТЕ ЖИВОТНИ

Кенгурот, коалата, вомбатот, зајакот, патката и змијата дојдоа на потокот да пијат вода.

Тие почнаа да се караат кој од нив е најдобро животно.

Коалата: Јас имам убаво, меко крзно.

Змијата: А јас можам да несам јајца.

Патката: И јас можам да несам јајца. Тоа е лесно. Ама јас можам да летам, и да пливам под водата. Затоа сум најдобро животно.

Зајакот: Како да не!? Можеш ли ти да копаш дупки под земјата? Никој друг не може да копа како мене.

Вомбатот: Па и јас можам да копам дупки. Јас живеам во дупка.

Зајакот: Знам, ама ти не можеш да рипаш како мене.

Затоа јас сум најдоброто животно.

Кенгурот: Ако е за рипање, јас рипам највисоко од сите животни. Секој го знае тоа.

Тогаш од потокот излезе платипусот и седна до животните.

Кенгурот: Ние треба да одбереме кој е најдоброто животно.Што ќе кажеш ти за себе?

Платипусот не зборуваше ништо.Тогаш животните почнаа да кажуваат.

Коалата: Платипусот има меко крзно како мене.

Тој е мој другар.

Змијата: И платипусот несе јајца како мене.

Патката:Тој може да плива и да нурка под водата.

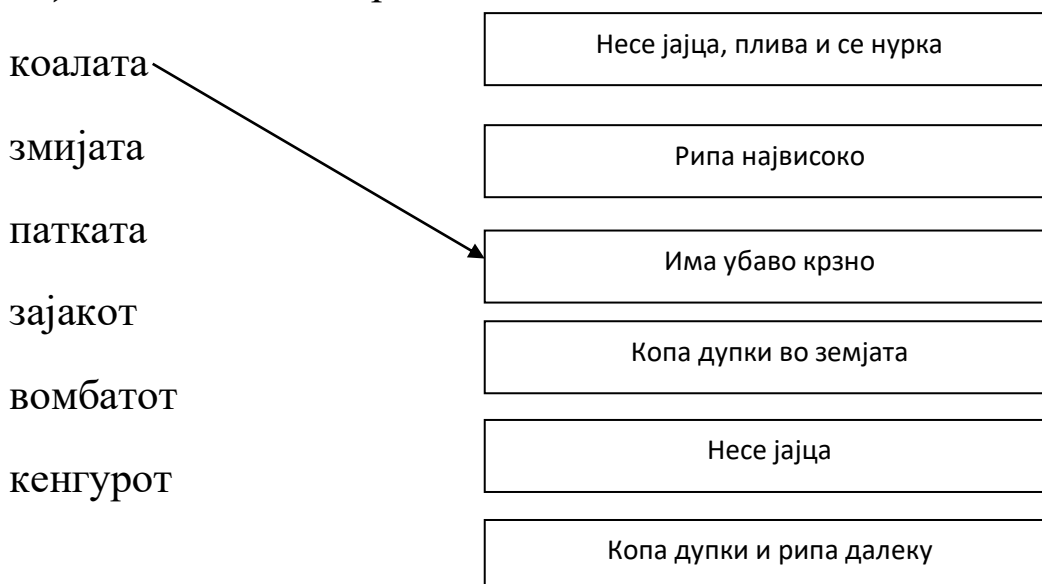
Тој е и мој другар.

Вомбатот: Тој копа дупки исто како мене.

Кенгурот: Па платипусот има по нешто од сите нас.

Платипусот мирно си замина. Животните престанаа да се караат.

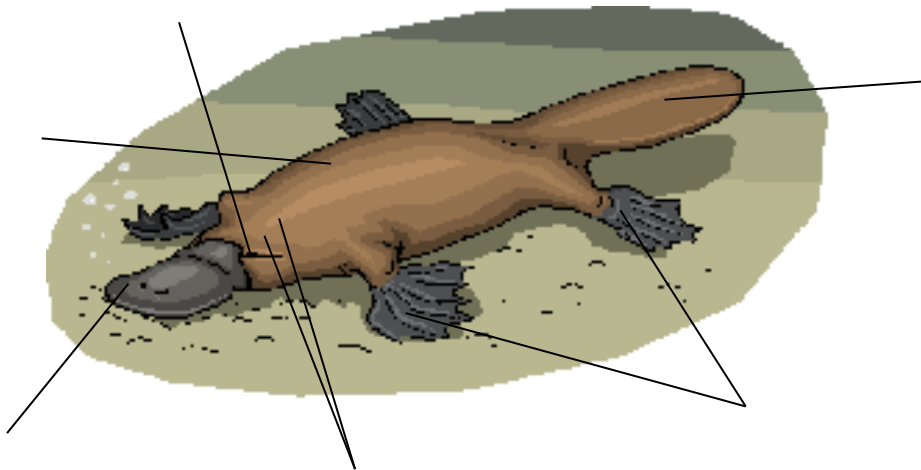
I а) Што можат да прават овие животни?

б) Напишете што велат животните за платипусот:

Платипусот има меко крзно.

II а) Напишете ги деловите на телото до цртите: глава, нозе, очи, опашка, клун и тело.

б) Напишете ги испуштените зборови:

долга куса	Кенгурот има <u>долга</u> опашка.
	Зајакот има _____ опашка.
тенко дебело	Вомбатот има _____ тело.
	Змијата има _____ тело.
големи мали	Коалата има _____ уши.
	Зајакот има _____ уши

ДОМАШНА РАБОТА

1.ОД ДНЕВНИКОТ НА ВЕСНА

I Напишете ги испуштените зборови:

играме

на

сакам

читам

имам

добра

е

Јас _____ одам на училиште. Таму
_____ многу другари и другарки. Ние
си _____ на одморот. Мојата
учителка е многу _____. Нашата
училница _____ секогаш суредена. Ние ги
ставаме нашите слики _____ сидот.

Јас најмногу сакам да _____ книги и
да бојам.

II а) Дополнете ги зборовите:

Јас имам еден брат , една сестра , маче и пилиња .

Мој о т брат се вика Свонко.

Мој __ __ сестра се вика Мира .

Мо __ __ маче се вика Бен .

Мо __ __ пилиња се жолти.

б) Напишете НЕГОВАТА НЕЈЗИНАТА НИВНАТА :

1. Оваа книга не е на Боби.

Неговата книга е во чантата.

2. Оваа блуза не е на Мери.

_____ блуза е црвена.

3. Оваа клупа не е на Љупчо .

_____ клупа е суредена.

4. Оваа кука не е на Борис и на Вера.

_____ кука е бела.

III Напишете ги испуштените букви во зборовите:

C	__ ид	__ ите	__ лика	__ вонче
S	__ везда	__ вети	__ оба	

2. КАДЕ ДА СИ ИГРАМЕ

I Напишете ги испуштените зборови:

Нашата куќа не е многу голема . Во неа има смо три _____.

Кога си играм во кујната и _____ на мајка ми . Во дневната соба дедо ми секогаш _____ телевизија . Брат ми учи _____ нашата соба .

Јас сакам да _____ моја соба .

пречам	во	спални	големина	имам	гледа
--------	----	--------	----------	------	-------

II Напишете СУМ СИ Е СТЕ СМЕ СЕ каде што треба:

Весна: Ало !

Тетка Дана: Здраво Весна . Овде е тетка Дана .

Дали _____ вие сите дома ?

Весна: Да , ние _____ сите дома денес .

Јас _____ во кујната . Правам ручек .

Тетка Дана : А мајка ти ?

Весна: Таа _____ во градината . А каде _____ти ,тетка Дано ?

Тетка Дана: Јас _____ во пошта .

III Напишете ги испуштените букви во зборовите:

Ф	_____отелја	_____азна	_____устан	бе _____
В	ку _____ер	_____арма	_____аш	

К	_____ујна	све _____а	_____е одам
Ќ	_____ревет	мај _____а	пове _____е

3. ТРКА

I Напишете ги испуштените зборови:

Волкот _____ во шумата . Тој е силен и има големи заби.
Во лето волкот _____ зајци и други малечки животни .
Во зима кога е гладен волкот _____ во селото и
_____ овци и јагниња .
Затоа големи кучиња ги _____ овците. Тие го
_____ волкот ако дојде .

фаќа	оди	краде	живее	бркаат	чуваат
------	-----	-------	-------	--------	--------

II Одберете го точниот збор:

1. Миле има многу (топка / топки) .
2. Тања доби две (кучи / кучиња) за роденден .
3. На фармата имаше и пет (коњи / коњови) .
4. Во паркот имаше многу (дрви / дрва) .
5. Во базенот пливаа (деца / деци) .
6. По морето пловат големи (броди / бродови) .

II Напишете ги испуштените букви во зборовите:

Ж	_ајак	_аба	пла_а	_елен
З	_ивотни	_аб	е_	

4. ШТУРЕЦОТ И МРАВКАТА

I Напишете ги испуштените зборови:

Беше лето . Мравката _____ во полето.
Штурецот свиреше на _____ и се веселеше
цело _____ .

Дојде зимата . На штурецот му _____.

Тој беше многу гладен . Тој отиде кај _____ и побара
да му даде малку _____.

II Напишете БЕВ БЕШЕ БЕВМЕ БЕВТЕ БЕА каде што треба:

1. Штурецот _____ весел цело лето .
2. Мравките _____ вредни .
3. Ние _____ многу жедни после играњето .
4. Јас _____ гладна кога се вратив од училиште .
5. Дали вие _____ студена водата ?
6. Дали вие _____ дома вчера ?

III Напишете ги испуштените букви во зборовите:

Ш	та _ ен	_ еден	_ турец
Ж	бе _ е	_ олт	_ то

Л	_ ето	_ рави	весе _
П	ју _ и	_ рва	_ авови

5. БОРЧЕ И ЦВЕТКО

I Напишете ги испуштените зборови:

Во сабота Весна _____ во седум часот .
_____ се мие и се облекува . Потоа пие млеко и _____
леб , сирење и салама . _____ осум и пол Весна оди на базенот . Таа
_____ од 9 до 11 часот.

II Одберете го точниот збор:

1. Зајакот (трча / трчам) брзо .
2. Јас (свирам / свири) на гитара .
3. Мравките (работи / работат) цело лето .
4. Ние (сакаат / сакаме) сладолед .
5. Дали ти (стануваш / станува) рано ?
6. Каков сок (сакаме / сакате) вие ?

II Поврзете ги прашањата и одговорите:

1. Каде е Весна ?	а) На Тони.
2. Чија е оваа книга ?	б) Тетка Нада.
3. Кој дојде ?	в) Да, благодарам.
4. Што правиш, Соња?	г) Во кујната .
5. Дали сакаш сок ?	д) Читам.
-

IV Напишете ги испуштените букви во зборовите:

Ц	ли _ е	се _ ешла	_ анта
Ч	у _ ител	ср _ е	ве _ ер

6. ШТО ИМАШ ЗА РУЧЕК?

I Напишете ги испуштените зборови:

Мајка ми секогаш ми _____ сендвичи за
ручек. Еден ден имам _____ со сирење , другиот ден со
салама . _____ сендвичот секогаш има домат или краставица .
Јас најмногу _____ сендвич со чоколадо .
Мајка ми вели дека тоа не _____ добро за мене .

II Одберете го точниот збор:

1. Јас имам (една / едно) сестра .
2. Јас нацртав (еден / едно) маче.
3. На плажата имаше (две / два) деца.
4. Џемперот на Сашо е многу (убав / убаво) .
5. Јас не сакам (кисела / кисели) бомбони.
6. Слаткото е (благо / благи) .

II Напишете ги испуштените букви во овие зборови:

П	_ еток	_учек	си_ење
Р	мо_ков	то_ка	_ладне

7. НЕСРЕЌН ДЕН

I Напишете ги испуштените зборови:

Во недела сите дома _____ болни. Томе падна од
столот и си ја удри _____.

Сестра ми си го прсече _____.

Татко ми го болеше забот. _____ играв тенис .

Миле ме удри _____ топчето по окото . Потоа _____ ми
беше сино .

Вечерта мајка ми ја _____ главата .

прстот	окото	јас	болеше	бевме
ногата	со			

II Одберете го точниот збор:

1. Вчера Љупчо (падна / паднав) .
2. Јас си го (прсече / пресеков) прстот.
3. Ние (се судривме / се судривте) .
4. Тие си ги (фатив / фатија) прстите на вратата .
5. Вие ги (турнавте / турна) чашите .
6. Миле, ти ли ја (скршив / скрши) вазната ?

III Напишете ги ипуштените зборови во зборовите:

Б	__ оли се	__ рати	__ ечер
В	__ рата	__ еше	со __ а

Џ	__ умка	о __ ак	__ лава
Г	__ емпер	__ рее	ко __ а

8. ПИСМО

I Дополнете ги зборовите:

Денес е сабота . Секоја сабота јас ода м
во македонското училиште . Таму уча да
чита македонски.

Вчера бе петок . Јас бе на
училиште . Ние има спорт. Јас
игра фудбал .

Утре е недела . Ние ќе оди кај
чичко ми на фармата . Таму ќ си
игра со децата цел ден .

II Напишете МИ МУ ИМ Ы или ТИ каде што треба:

1. Сестра на Тони е малечка.
2. Весна и Мајка отидоа на пазар.
3. Јас и брат секогаш играме во паркот.
4. Баба на Весна и на Кире ќе дојде на гости.
5. Миле, како се вика брат ?

III Напишете ги испуштените букви во зборовите:

Х	<u> </u> еликоптер	возду <u> </u>	<u> </u> едела
Н	<u> </u> оси	<u> </u> рана	сло <u> </u>

Њ	Ди <u> </u> а	<u> </u> убичица	<u> </u> упика
Љ	Патува <u> </u> е	<u> </u> убов	ко <u> </u>

9. АВСТРАЛИЈСКИТЕ ЖИВОТНИ

I Напишете ги испуштените зборови:

Коалата е мало _____. Таа живее на дрво и јаде само _____. Коалата има меко _____ и мали уши . Таа нема _____. Малото седи на грбот од _____ му . Коалата не може да оди _____. Таа може да се _____ по дрва .

опашка	качува	лисје	животно
мајка	брзо	крзно	

II Напишете ТОЈ, ТАА, ТОА, НИЕ, ВИЕ, ТИЕ каде што треба:

1. Миле не е дома. _____ е во паркот .
2. Соња свири на гитара. _____ свири многу убаво.
3. Јас ве викав. _____ не ме слушавте .
4. Јас и Томе имаме два долари . _____ ќе си купиме сладолед .
5. Весна и боби се дома . _____ пишуваат домашна работа .
6. Свонко има едно куче. _____ се вика Брик.

III Напишете ги испуштените букви во зборовите:

У	за _ ак	кенг _ р	мо _
Ј	нико _	д _ пка	_ баво